

Statsforvalteren i Agder

Forslag til vern av Igletjenn naturreservat og
utvidet vern av Underforlii naturreservat,

Grimstad og Bygland kommuner

Agder fylke

Utkast til verneplan for skog

Høringsutgave februar 2024

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Verneform	4
Hva medfører vernet?	4
Verneforskrift og restriksjonsnivå	5
Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene	5
Inngrep	5
Planteliv	5
Dyreliv	6
Friluftsliv	6
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	7
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	7
Verneprosessen	8
Oppstart av verneprosess	8
Endringer etter oppstartsmelding	8
Sammendrag av innkomne innspill	8
Igletjenn naturreservat	8
Underforlii naturreservat utvidelse	9
Statsforvalterens kommentarer til innspillene	10
Igletjenn naturreservat	10
Underforlii naturreservat utvidelse	11
Områdebeskrivelse - Igletjenn naturreservat	12
Områdebeskrivelse – Underforlii naturreservat utvidelse	12
Verneforskrifter	13
Forskrift om vern av Igletjenn naturreservat, Grimstad kommune, Agder	13
Forskrift om vern av Underforlii naturreservat, Bygland kommune, Agder	16

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder sender med dette ut forslag til verneplan for opprettelse av Igletjenn naturreservat og utvidelse av Underforlii naturreservat, på lokal og sentral høring. Områdene ligger i Grimstad og Bygland kommuner.

Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen 20.4.2024

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per desember 2023 er 5,3 % av all skog, og av dette 4,0 % av den produktive skog i Norge vernet, jf. tall fra NIBIO. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Et av satsingsområdene er at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, «Evaluering av skogvernet i Norge» (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer; frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som viktige for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk kompensasjon. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Alle verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra grunneier(e).

Naturfaglige registreringer

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier innenfor Igletjenn naturreservat samt for den nordlige utvidelsesdelen av Underforlii naturreservat, ble kartlagt av Rådgivende Biologer i 14.06.2021 (Igletjenn) og 6.10.2020 (Underforlii).

Området Igletjenn består av to delområder med noe forskjellige vernekvaliteter. Sammenlignet med opprinnelig tilbudt areal, er verneforslaget noe redusert og omfatter hovedsakelig de rikeste og mest verdifulle arealene med edelløvsskog på Surtebuåsen i øst samt boreonemoral blandingsskog med innslag av eik, alm, hassel, bjørk og osp i vest. De viktigste vernekvalitetene i det foreslåtte verneområdet er knyttet til den svært frodige rike edelløvs skogen av lågurt-type, som finnes på

Surtebuåsen. Deler av edelløvs skogen her inngår også i den rødlistede naturtypen frisk rik edelløvs skog (NT).

Det foreslåtte utvidelsesområdet av Underforlii naturreservat ligger i en bratt vestvendt lise om lag fire km vest for Sordal i Bygland kommune. Fattige vegetasjonstyper med innslag av småbregneskog og noe lågurtskog dominerer det kartlagte skogområdet. Furu og bjørk er vanligste treslag, men det er også en del osp og gran i området. Skogen i utvidelsesområdet er i god tilstand og lite preget av nyere inngrep. Skogstrukturen er god, og variert i alder. Gamle trær og dødvedelementer forekommer spredt innenfor arealet. Utvidelsesområdet inneholder noe av tilsvarende verne kvaliteter som allerede eksisterende naturreservat, og vi mener dette er et godt tillegg til eksisterende verneområde.

Rapportene med resultater fra de naturfaglige registreringene av verneverdier i skog for områdene Igletjenn og utvidelse av Underforlii naturreservat, beskriver naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning samt forslag til avgrensning av aktuelt verneområde. I rapporten finner man også en verdivurdering og nærmere beskrivelse av registrerte kjerneområder. Verdivurderingen tar utgangspunkt i en rekke kriterier som områdets urørthet, forekomst og type av død ved og gamle trær, treslagsvariasjon, rikhet, arrondering og forekomster av sjeldne og trua arter. Verdivurderingen er foretatt etter Miljødirektoratets tidligere metodikk for kartlegging av verneverdier i skog samt vurderinger og verdisetting av verneområder.

For nærmere beskrivelse av de foreslåtte verneområdene samt hovedinnholdet i den naturfaglige registreringen, viser vi til områdebeskrivelsen på slutten av høringsdokumentet. Statsforvalteren kan sende deg den naturfaglige rapporten i sin helhet, dersom det er ønskelig.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. De foreslåtte verneområdene, vil bevare en bestemt type natur i form av rik edelløvs skog med innslag av den trua naturtypen frisk rik edelløvs skog samt gammel breal lauvskog med innslag av lågurtskog. Videre vil områdene som foreslås vernet, ha viktige funksjoner som leveområder for enkelte krevende og trua arter knyttet til død ved av rikere treslag lind, eik og osp. Opprettelse av Igletjenn naturreservat samt utvidelse av Underforlii naturreservat tilfredsstiller etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat.

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil få konsekvenser for fremtidig bruk og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking, drenering/grøfting, og andre aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. Det samme gjelder motorisert ferdsel. En del tiltak som kunne gjennomføres tidligere, vil nå være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Statsforvalteren har utarbeidet forslag til verneforskrifter og vernekart for Igletjenn naturreservat og utvidelsen av Underforlii naturreservat, som nå sendes på høring. Verneforskriften for Underforlii naturreservat er tilpasset ny forskriftsmal. Nye forhold som blir kjent om de foreslåtte verneområdene og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen, kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften og/eller justering av vernekart etter høringsperioden er gått ut. Det er derfor av stor betydning at både høringsinstansene og skogeierne kommer med konkrete innspill til den aktuelle verneforskriften og vernekartet. Mulighet for justering av verneforskrift og vernekart blir vurdert opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig og konkret oversikt over hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdene, og om de er søknadspliktige eller ikke. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriftene.

Inngrep

Verneforskriftene legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, deponering av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i et naturreservat. Eksisterende bygninger kan vedlikeholdes opp til den standarden de har på vernetidspunkt, men det legges i utgangspunktet ikke opp til oppgradering og/eller standardheving. I de få tilfellene det åpnes for gjenoppføring av bygninger i naturreservatene, forutsettes det at dette skjer innenfor rammen av den størrelse og utforming som bygningen hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil/traktorveier, kulturminner, dammer, bruer, stier, klopper med mer. Eksempelvis innebærer dette at eksisterende traktorveier og stier kan ryddes og holdes åpne tilsvarende det som var tilstanden ved vernetidspunktet. Eksisterende turstier kan også fortsatt merkes uten noen videre søknadsbehandling. Rydding og merking av nye stier vil imidlertid være søknadspliktig.

Gjennom verneprosessen vil Statsforvalteren vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil som regel bli tegnet inn i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor også som regel bort. Det kan gis unntak i de tilfeller der skogsdrift på bakenforliggende eiendom krever bruk av eksisterende traktor/skogsbilvei.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i de aktuelle reservatene. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før, og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist fra bakken eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i naturreservatene. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdsl til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning samt bruk av hest og kjerre forbudt i det foreslåtte verneområdene utenom på eksisterende stier og veier.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatene til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Hva som regnes for å være et stort arrangement blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, ut fra omfanget av påvirkning og risiko for skade og/eller slitasje på verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatene. Ved utforming av slike søknader anbefaler vi at det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før konkret søknad sendes inn for å avklare hva denne må inneholde.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er en stor del av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det kan oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, kan brukes for uttransport av storvilt dersom det er nødvendig. I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier som tegnes inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor/ATV for uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren presiserer at dette kun gjelder kjøring på avmerket traktorvei og ikke i terrenget ellers. Det vil for eksempel ikke være anledning til å benytte ATV eller traktor for å transportere jegere ut til avsidesliggende jaktposter.

I forbindelse med gjennomføring av nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier i naturreservater, vil det i enkelte tilfeller kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med tilhørende forskrift gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. I de fleste tilfeller der det gis dispensasjon for motorferdsel etter verneforskriften, må det også søkes om tillatelse til motorferdsel hos kommunen etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneiers rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i begge de to foreslåtte naturreservatene er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv, og at skogen skal få utvikle seg i retning naturskog gjennom fri utvikling uten inngrep. Det registrerte artsmangfoldet er heller ikke knyttet opp mot kulturbetingete naturtyper, og vi vurderer derfor det totale skjøtselsbehovet til å være relativt lite i begge de to områdene som sendes på høring. Dersom en over tid vurderer at verneverdiene trues, åpner forslag til verneforskrift for at det kan gjennomføres nødvendige skjøtselstiltak for å ivareta verneverdiene, og at det kan gis dispensasjon for uttak av etablerte plantefelt. I utkast til verneforskrifter åpnes det også for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatene. Statsforvalteren vil vurdere behovet for utarbeidelse av forvaltningsplan etter at verneprosessen er gjennomført.

I foreslått Igløtjenn naturreservat, er det stedvis forekomster av innfrødd gran fra omkringliggende plantefelt, da hovedsakelig fra dalen mellom de to delområdene som naturreservatet består av. Statsforvalteren vurderer det slik at verneverdiene ikke er truet på vernetidspunkt, men at det kan være aktuelt å gjennomføre skjøtselstiltak senere dersom en ser at spredning av gran truer verneverdiene i edelløvs skogen. Det vil derfor bli satt i gang et arbeid med å utarbeide forvaltningsplan etter at vernevedtaket er fattet.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av områdene som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdenes grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp tavler med utfyllende informasjon om naturverdier samt gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Statens Naturoppsyn, vil etter at verneområdene er opprettet, få ansvar for å drive oppsyn i de aktuelle naturreservatene.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren presiserer at det først og fremst er tiltak som ikke er vurdert konkret i løpet av verneprosessen, som skal behandles etter denne dispensasjonsbestemmelsen. Det skal derfor også svært mye til for at det skal kunne gis dispensasjon til gjennomføring av nye tiltak.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår en prosess hvor kommunene er tilbudt forvaltningsmyndigheten over visse typer verneområder innen kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for de aktuelle naturreservatene vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet relativt kort tid etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne. Foreslåtte verneområder ved Igløtjenn og Underforlii ble befart og taksert henholdsvis den 2. juni 2023 og 24. oktober 2023. Signerte avtaler om erstatning vil være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av områdene. Når erstatningssum er avtalt, vil denne normalt bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Statsforvalteren i Agder meldte oppstart av verneprosess for både Igletjenn naturreservat og utvidelse av Underforlii naturreservat den 26.05.2023. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til grunneiere og øvrige berørte parter; deriblant Grimstad kommune, Bygland kommune, Agder fylkeskommune, Glitre Nett AS samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Agderposten, Grimstad Adressetidende og Setesdølen.

Det kom inn seks innspill til hvert av de to verneforslagene i oppstartsmeldingen. Statsforvalteren bemerker at verken Bygland kommune eller Grimstad kommune har uttalt seg til oppstartsmeldingen. En sammenfatning av hovedinnholdet i innspillene og Statsforvalterens vurdering av innspillene følger nedenfor.

Endringer etter oppstartsmelding

Det er ikke kommet inn noen innspill til oppstartsmeldingen som har medført endringer i vernekart og verneforskrift for Underforlii naturreservat. Etter oppstartsmeldingen ble sendt ut, har skogeier innenfor Igletjenn naturreservat ønsket å ta ut om lag 25 daa ved Voreheia i det vestre delområdet av verneforslaget. Etter Statsforvalterens vurdering vil ikke den foreslåtte reduksjonen i areal medføre at naturreservatet mister verneverdier av betydning fordi arealet som er tatt ut av verneområdet i hovedsak omfatter høyereliggende områder med skrinn furuskog i kombinasjon med impediment. Verneverdiene i kjerneområdet i lia øst for Voreheia vil fremdeles være inkludert i verneområdet.

Gjeldende verneforskrift for Underforlii naturreservat vil også gjøre seg gjeldende for utvidelsesdelen som nå sendes på høring. I den forbindelse har Statsforvalteren tilpasset forskriften til ny mal for opprettelse av naturreservater. Dette har medført noen mindre justeringer av bestemmelsene. «*Opplag av båter*» i forskriftens § 3 c om tiltak som kan endre naturmiljøet og unntaket fra vernebestemmelsene om «*fiske*», er fjernet. Statsforvalteren anser bestemmelsene som overflødige da naturreservatet ikke omfatter vann og/eller innsjøer.

Sammendrag av innkomne innspill

Igletjenn naturreservat

Språkrådet har ingen merknader til foreslått navnetting på Igletjenn naturreservat. Det kommer fram i innspillet at navnet passer på området, og at Igletjenn er tilrådd skrivemåte for naturnavnet i SSR.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har vurdert oppstartsmeldingen med hensyn til energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner med mer. De kjenner ikke til at det ligger noen energi- og vassdragsinteresser innenfor foreslått verneområde Igletjenn. De gjør Statsforvalteren oppmerksom på at det er Glitre Nett AS som har områdekonsesjon i verneområdet, og at NVE derfor ikke har detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. De ber derfor Glitre Nett AS om å uttale seg til verneforslaget, selv om dette ikke vil være i konflikt med deres interesser. NVE ber avslutningsvis om at Statnett SF, Glitre Nett AS og Å Energi Vannkraft tas med på adresselisten.

Norges Jeger- og fiskerforbund, Aust-Agder støtter forslaget om vern av Igletjenn naturreservat da det vil bidra til at leveområder for fisk og vilt vil bli liggende urørt i tiden som kommer. Foreningen

forutsetter at jakt og fiske kan fortsette som før, og at felt storvilt kan bli fraktet ut av naturreservatet ved bruk av motorisert kjøretøy.

Agder fylkeskommune er positive til at det opprettes naturreservater gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Vern av skog bidrar til å oppfylle flere av FN sine bærekraftsmål, spesielt mål nr. 15 som er å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold. FN sine bærekraftsmål er også lagt til grunn for Regionplan Agder 2030 – hvorav et av målene er å skape verdiskaping basert på bærekraftig bruk av naturressurser hvor hensyn til landskap, naturmangfold, friluftsområder, landbruksområder og kulturmiljø skal ivaretas.

Agder fylkeskommune viser til at det er kartlagt et friluftslivsområde, Voreheia og Tjæreshei, innenfor foreslått avgrensning av Igletjenn naturreservat. Det er markert et utkikkspunkt på Voreheia, like utenfor foreslått vernegrense i sør. Friluftslivsområdet er kategorisert som et svært viktig utfartsområde.

Det er ikke noen kjente kulturminner innenfor foreslått vernegrense for Igletjenn naturreservat, men fylkeskommunen peker på at det heller ikke er gjort noen tidligere registreringer i området. De gjør oppmerksom på at det kan forekomme uregistrerte fredete kulturminner innenfor foreslått verneområde, og at større tiltak må oversendes på høring til fylkeskommunen.

Statens Vegvesen har ingen merknader til verneforslaget for Igletjenn naturreservat da dette ikke berører eller grenser inntil offentlig veinett.

Glitre Nett AS peker på at det er de som har områdekonsesjon i Agder etter energiloven. Det innebærer at de etablerer og drifter strømmettet i kommunen (distribusjonsnett). I tillegg har de også enkelte anlegg knyttet til regionalnettet. Glitre Nett AS har ingen merknader til verneforslaget til Igletjenn naturreservat, da ingen av deres anlegg blir berørt.

Underforlii naturreservat utvidelse

Språkrådet har ingen merknader til at *Underforlii naturreservat* videreføres som navn på det utvidede verneområdet. De gjør Statsforvalteren oppmerksom på at navnet på det eksisterende naturreservatet ikke er registrert i Sentralt stedsnavnregister.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har vurdert oppstartsmeldingen for utvidelse av Underforlii naturreservat med hensyn til energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner med mer. De peker på at det finnes nettanlegg i eller inntil utvidelsesområdet ved Underforlii. I tillegg ligger Hekni vannkraftverk med tilhørende kraftverkstunnel og transformatorstasjon i nærheten av foreslått utvidelse. NVE ber om at standardbestemmelsene for nettanlegg inkluderes i verneforskriften for dette området, slik at drift, vedlikehold og oppgradering kan gjennomføres. NVE forutsetter at Glitre Nett AS uttaler seg dersom standardbestemmelsene ikke dekker deres behov.

Statnett SF eier nettanlegg i nærheten, men utenfor foreslått vernegrense til utvidelsesområdet ved Underforlii. NVE ber Statnett SF å vurdere om de trenger standardbestemmelser som sikrer drift og vedlikehold, inkludert sikringshogst med tilhørende motorferdsel. NVE ber også Statnett SF å vurdere om de også har behov for at standardbestemmelsene om oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftanlegg da disse ikke inkluderes automatisk i verneforskriften når nettanlegget, som her, ligger utenfor verneområdet.

Hekni vannkraftverk med tilhørende kraftverkstunnel, eid av Å Energi Vannkraft AS, ligger i nærheten av den foreslåtte utvidelsen av Underforlii naturreservat. NVE ber derfor Statsforvalter om å sende verneforslaget til Å Energi Vannkraft AS for å unngå at verneforslaget kommer i konflikt med drift, vedlikehold eller oppgradering av kraftverket.

Norges Jeger- og fiskerforbund, Aust-Agder støtter forslaget om utvidelse av Underforlii naturreservat da det vil bidra til at leveområder for fisk og vilt vil bli liggende urørt i tiden som kommer. Foreningen forutsetter at jakt og fiske kan fortsette som før, og at felt storvilt kan bli fraktet ut av naturreservatet ved bruk av motorisert kjøretøy.

Agder fylkeskommune er positive til at det opprettes naturreservater gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Vern av skog bidrar til å oppfylle flere av FN sine bærekraftsmål, spesielt mål nr. 15 som er å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold. FN sine bærekraftsmål er også lagt til grunn for Regionplan Agder 2030 – hvorav et av målene er å skape verdiskaping basert på bærekraftig bruk av naturressurser hvor hensyn til landskap, naturmangfold, friluftsområder, landbruksområder og kulturmiljø skal ivaretas. Innspillet fra Agder fylkeskommune har ingen konkrete innspill knyttet til verken friluftsliv eller kulturminner for utvidelsen av Underforlii naturreservat.

Statens Vegvesen har ingen merknader til verneforslaget for utvidelse av Underforlii naturreservat da dette ikke berører eller grenser inntil offentlig veinett.

Glitre Nett AS peker på at det er de som har områdekonsesjon i Agder etter energiloven. Det innebærer at de etablerer og drifter strømnettet i kommunen (distribusjonsnett). I tillegg har de også enkelte anlegg knyttet til regionalnettet. Glitre Nett AS har ingen merknader til verneforslaget for utvidelse av Underforlii naturreservat, da ingen av deres anlegg blir berørt.

Statsforvalterens kommentarer til innspillene

Igletjenn naturreservat

Språkrådet, Statens Vegvesen og Glitre Nett AS har ingen merknader til verneforslaget for Igletjenn naturreservat. Statsforvalteren mener derfor at disse innspillene ikke trenger noen ytterligere kommentarer.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) – Statsforvalteren viser til at Glitre Nett AS har mottatt oppstartsmeldingen med verneforslaget for Igletjenn naturreservat, og de har kommet med innspill til verneforslaget. Tilbakemeldingen fra Glitre Nett AS var at de ikke har noen energianlegg innenfor eller nær det foreslåtte naturreservatet, og derfor ikke har noen merknader til Igletjenn naturreservat. Vi skal sørge for at Statnett SF, Glitre Nett AS og Å Energi Vannkraft tas med på adresselisten når endelig verneforslag sendes på høring.

Norges Jeger- og fiskerforbund, Aust-Agder forutsetter at jakt og fiske kan fortsette som før, og at felt storvilt kan transporteres ut med motorisert kjøretøy, også etter at området er vernet. Verneforskriften for Igletjenn naturreservat legger ikke noen nye begrensninger på jakt og fiske, og slike aktiviteter kan foregå som før. Felt storvilt, elg og hjort, vil fremdeles kunne transporteres ut fra naturreservatet ved bruk av motorisert kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Det kan benyttes elgtrekker, jernhest eller ATV med belter til dette formålet.

Agder fylkeskommune – vernegrensen på den vestligste delen av verneforslaget for Igletjenn er nå trukket en del sørover mot lisdalen som vender ned mot Kjerrene. Bakgrunnen for dette var blant annet

skogeiers ønske om å kunne tilrettelegge noe for friluftsliv i tilknytning til Voreheia. Statsforvalteren mener at hensynet til bruk av det kartlagte friluftsområde er ivaretatt, også ved vern av Igletjenn naturreservat med grense som vist i foreslått høringskart. Vi tar med oss at større skjøtselstiltak i verneområdet må sendes over til fylkeskommunen for en høring knyttet til eventuelle kulturminner.

Underforlii naturreservat utvidelse

Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen og Glitre Nett AS har ingen merknader til verneforslaget for utvidelse av Underforlii naturreservat. Statsforvalteren mener derfor at disse innspillene ikke trenger noen ytterligere kommentarer.

Språkrådet – Statsforvalteren har fulgt opp den delen av innspillet knyttet til at Underforlii naturreservat ikke er registrert i Sentralt stedsnavnregister. Vi har hatt kontakt med Statens Kartverk, og fikk bekreftet på e-post den 9.02.2024 at Underforlii naturreservat nå er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR).

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har innspill knyttet til oppfølging av energianlegg som ligger i nærheten av utvidelsesområdet av Underforlii naturreservat, og som eies og driftes av Statnett SF og Å Energi vannkraft. Det gjelder konkret eksisterende høyspentlinje nord for reservatet (Statnett SF) og Hekni vannkraftverk med tilhørende kraftverkstunnel og transformatorstasjon. Statsforvalteren ser at både Statnett SF og Å Energi Vannkraft burde fått oversendt verneforslagene allerede ved oppstart. Vi vil sette disse instansene som mottakere på høringen, slik at de kan komme med innspill til verneforslagene. Statsforvalteren har ikke omarbeidet verneforskriften for Underforlii naturreservat til å inkludere standardbestemmelser knyttet til energianlegg, da disse ikke ligger innenfor utvidelsesområdet. Det er ikke registrert verneverdier innenfor skogarealet i tilknytning til høyspentlinjen i nord, og denne med tilhørende ryddebelte og traktorvei er derfor grenset ut av verneforslaget. Statsforvalteren forutsetter at motorferdsel for tilgang til nettanlegget kan gjøres fra eksisterende vei nord for verneforslaget. Utløpet av krafttunnelen fra Hekni kraftverk ligger om lag 100 meter vest for vernegrensen for utvidelsesområdet. Statsforvalteren avventer innspill fra Å Energi Vannkraft for eventuelle nødvendige avklaringer knyttet til deres behov for å ivareta eksisterende vannkraftanlegg.

Norges Jeger- og fiskerforbund, Aust-Agder forutsetter at jakt og fiske kan fortsette som før, og at felt storvilt kan transporteres ut med motorisert kjøretøy, også etter at området er vernet. Verneforskriften for Underforlii naturreservat legger ikke noen nye begrensninger på jakt og fiske, og slike aktiviteter kan foregå i området som tidligere. Felt storvilt, elg og hjort, vil fremdeles kunne transporteres ut fra naturreservatet ved bruk av motorisert kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Det kan benyttes elgtrekker, jernhest eller ATV med belter til dette formålet.

Områdebeskrivelse - Igletjenn naturreservat

Området som er kartlagt for verneverdier i skog ligger ved Igletjenn og Surtebuåsen, omtrent 2,5 km nord for Skiftenes i Grimstad kommune. Foreslått verneområde består av to delområder med noe variasjon i verneverdier og vegetasjonstyper. Samlet sett er fattige vegetasjonstyper som blåbærskog og blåbæreikeskog vanligst. På Surtebuåsen i øst og stedvis langs lisiden i vest, er vegetasjonen rikere. Skogbildet er også variert, med mange ulike slag edelløvtrær (alm, lind, eik, spisslønn) i kombinasjon med boreale løvtrær (rogn, bjørk, osp og selje) og fattig barskog i de høyeste partiene.

Områdene med høyest verneverdier finner vi igjen i de to registrerte kjerneområdene innenfor kartlagt areal. På Surtebuåsen i øst er det registrert et kjerneområde lågurt-eikeskog i mosaikk med alm-lindskog med høy verneverdi. Mye av lågurt-eikeskogen er av en usedvanlig frodig utforming med høy naturskogsnerhet. På gammel eik i sørvest finnes det også ganske velutviklede lungenever-samfunn. Det registrerte kjerneområdet i vest omfatter en bratt østvendt liside med boreonemoral blandingsskog. Skogbildet i lisida er variert med både bartrær, edelløvtrær og boreale løvtrær. Der det er rasmark, finnes det delvis mye hassel og osp, men alm, eik, spisslønn og lind finnes også. Det er også innslag av furu og gran innenfor området. Det største artsmangfoldet er knyttet til lågurteikeskogen som er registrert på Surtebuåsen i øst og som tilsvarer den nær truede naturtypen frisk rik edelløvskog (NT). Her er det registrert flere kontinuitetskrevede arter tilknyttet eik og noen på osp. Noen moderat basekrevede jordboende sopp er også funnet i eikeskogen. I vestre del er bare lisiden særlig interessant, hvor det er en rik blandingsskog som er nokså påvirket av inngrep. Her ble det funnet ruteskorpe (NT) på eik.

De største vernekvalitetene i området er knyttet til forekomstene av den trua naturtypen frisk-rik edelløvskog (NT). Av de nasjonale manglene i skogvernet vil foreslått verneområde ved Igletjenn bidra til å fange opp lavlandsskog på høy bonitet. Av de prioriterte skogtypene for vern i Agder vil dette området bidra til å dekke inn manglene knyttet til vern av rik edelløvskog. Det foreslåtte verneområdet er vurdert som et verneverdig område med regional til nasjonal verdi (**/**).

Områdebeskrivelse – Underforlii naturreservat utvidelse

Det foreslåtte utvidelsesområdet av Underforlii naturreservat ligger i en bratt vestvendt liside om lag fire km vest for Sordal i Bygland kommune. Fattige vegetasjonstyper med innslag av småbregneskog og noe lågurtskog dominerer det kartlagte skogområdet. Furu og bjørk er vanligste treslag, men det er også en del osp og gran i området. Mot sør og i de høyreliggende partiene er det lite tegn til hogstinngrep og skogen har noe naturskogpreg. Skogstrukturen er god, og variert i alder. Gamle trær og dødvedelementer forekommer spredt innenfor arealet. Det største artsmangfoldet finnes innenfor det tidligere registrerte kjerneområdet med gammel boreal løvskog, som delvis også inngår i eksisterende reservat, hvor det er påvist gammelskogsarter tilknyttet eldre løvtrær som kystdoggnål (NT), snømykkjuka, ospebarkkjuka, begerfingersopp og stor fløyelslav.

Det tilbudte utvidelsesområdet av Underforlii naturreservat, vil bidra til å dekke inn manglene i skogvernet knyttet til lavereliggende skog på høy bonitet. Området omfatter noe av tilsvarende vernekvaliteter som allerede eksisterende naturreservat, og vi mener at utvidelsen er et godt tillegg til eksisterende verneområde. Området er verdisatt som regionalt verneverdig (**).

Verneforskrifter

Forskrift om vern av Igletjenn naturreservat, Grimstad kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av usedvanlig frodig lågurt-eikeskog i mosaikk med alm-lindeskog i øst samt boreonemoral blandingskog i vest. Frisk rik edelløvskog er dominerende vegetasjonstype på Surtebuåsen.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Grimstad kommune: 144/5 og 144/10.

Naturreservatet dekker et totalareal på 342 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Grimstad kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., [opplag av båter], framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av eksisterende traktorslep og stier i henhold til standard på vernetidspunktet

- e. beiting
- f. utsetting av saltsteiner
- g. bålbrekking med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk
- h. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- i. forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorsleper og stier.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget og med traktor og ATV på traktorslep avmerket på vernekartet
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- e. merking og rydding av nye stier
- f. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. hogst av etablerte plantefelt
- h. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd]
- i. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d og f og § 7 bokstav a, b, d og g.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 *Forvaltningsplan*

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 *Forvaltningsmyndighet*

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om vern av Underforlii naturreservat, Bygland kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som som representerer en bestemt type natur i form av usedvanlig velutviklet og gammel rasmark-lindeskog, stor variasjon i skogstyper med forekomst av gammel furuskog og rik blandingskog i form av bærlyng-lågurtskog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for truede arter og mange andre arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Bygland kommune: 7/1, 8/2, 8/3 og 8/4.

Naturreservatet dekker et totalareal på 1820 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Bygland kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk

- d. vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet
- e. Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f. beiting
- g. utsetting av saltsteiner
- h. bålbrekking med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier avmerket på vernekartet.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- e. merking og rydding av nye stier
- f. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, e og g og § 7 bokstav a, b og d.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 *Forvaltningsplan*

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 *Forvaltningsmyndighet*

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 21. juni 2019 nr. 823 om vern av Underforlii naturreservat, Bygland kommune, Agder.